

ПАМ'ЯТЯМ ІМНУЛЕ-
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТІ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
— ВУДУМО МАВУТНЄ

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 481-2300
з Нью-Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. No. 116. ДЖЕРСІ СІТІ і НЬО-ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ЧЕРВНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY AND NEW YORK, THURSDAY, JUNE 24, 1976 Ч. 116. VOL. LXXXIII

ВАШІНГТОН ОЧІКУЄ УКРАЇНСЬКОГО „ПОХОДУ ВОЛІ” ЦІЄЇ СУБОТИ

Вашігтон (Н. Н.). — В цей день столиці ЗСА вже почався „Український Тиждень”, в рамках якого цієї суботи, 26 червня, відбудеться велика Українська Воєнородна Маніфестація із „Походом Волі” від пам'ятника Вашингтону до пам'ятника Шевченку, що викликає помітне зацікавлення як в урядових, так і громадських колах. Як уже коротко інформовано, президента Форда і Уряд ЗСА на цій Маніфестації репрезентуватиме Еліот Річардсон, секретар торгівлі, який буде головним промовцем біля пам'ятника Шевченку.

„Український Тиждень” уже почався, в понеділок, 21-го травня, відбулося відкриття образотворчої та інших виставок. Ще в п'ятницю прибув до Вашингтону голова ОМУА, маестро М. Черешньовський, з багатьма експонатами, а ціла субота була зайнята улаштуванням самої виставки, чи радше виставок. Як відомо, крім образотворчої виставки, є ще унікальна виставка української вишивки в П'єтісторичному перекрої (експонати пані М. Стахів) та виставка українського фольклору.

Розгортається згідно з планом виконання всіх інших точок програми: День Української Молоді у Вільному Домі, Наукове Симпозіум в Католицькому університеті, а в першу чергу Великий Зв'яз, що відбудеться в суботу, 26 червня ц. р. Кінець програми цілого Тижня будуть урочистості на Національному цвинтарі Арлінгтон в неділю, 27 червня ц. р.

Наукове Симпозіум

Для відзначення 200-річчя Американської Незалежності і 100-річчя українського поселення в п'ятницю, 25-го червня ц. р. в приміщенні Католицького Університету Америки (Колдвелл Голл) в столиці відбудеться симпозіум, спонсором якого є Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА, Українська Вільна Академія Наук і Гарвардський Український Дослідний Інститут; ко-спонзор: Департамент канонічного права Католицького Університету Америки. Симпозіум відбудеться в рамках „Українського Тижня” в столиці і його відкриє о. проф. д-р Мелетій Войнар, ЧСВВ (НТШ), а доповіді на першій сесії виголосить: д-р інж. М. Яримович, д-р М. Борейський і проф. д-р В. Трембіцький. Модератором сесії буде проф. д-р Леа Добрянський. На пополуночній сесії доповідатимуть: проф. д-р Г. Дула, о. проф. д-р М. Войнар, ЧСВВ, проф. д-р І. Коронавський, проф. д-р І. Фединаш, проф. П. Андрусів і д-р О. Соколюшин. Модераторами будуть проф. д-р М. Богатюк і проф. д-р М. Чирівський.

Радіоінтерв'ю з Андрієм Добрянським

У четвер, 24-го червня, WGMS, яка в столиці ЗСА

відома за свої музичні програми, переведе одногодні інтерв'ю з бас-баритоном Андрієм Добрянським, солістом Метрополітанської опери в Нью-Йорку. Інтерв'ю, яке буде переведено від 12-ої год. полудня до 1-ої по полудні з Кеннеді Сентер, становитиме частину програми „Українського Тижня” у Вашингтоні. Під час інтерв'ю будуть порушені такі теми, як українська музика в загальному, програма репрезентативного концерту, який відбудеться в суботу, 26-го червня, о год. 7-ій вечора в Конститошен Голл і в якому участь братимуть наші визначні мистецькі ансамблі і солісти, між ними Андрій Добрянський, як також напевно будуть затронуті такі питання, як цілі „Українського Тижня”, історія українського поселення в ЗСА, українська культура тощо.

Зв'яз і концерт

В цілій програмі Тижня, без сумніву найважливішим будуть Зв'яз і Репрезентативний Концерт. Зв'яз — це показ нашої сили, а концерт — це Маніфестація наших культурних здобутків, виявлення характеру і змісту тих духовних надбань, які український народ творив на протязі своєї тисячолітньої історії.

Довгосподіваний і довгоочікуваний У к р аїнський Тиждень у Вашингтоні почався та зближається до своєї кульмінації: Зв'язу і Концерту. Вислід цих двох найважливіших заходів у програмі, а з цим цілого „Українського Тижня” в столиці ЗСА, залежить від кожного з нас, від нашої масової участі в цих імпрезах.

Угодищення для авт і автобусів

Водії численних автобусів і приватних авт, які залишаються у Вашингтоні зі суботи на неділю, 26-27 червня, мають забезпечене паркування на великій паркувальній площі здоровельно-забезпеченої організації „Влю Крос — Влю Шілді” при 12-ій вулиці, кого вулиці „С”, 7 хвилин ходу до монументу Джорджа Вашингтона. Площа законтрактована на час Зв'язу і Концерту в суботу та Соборної Панахиди в неділю, 26-го-27 червня, та буде постійно під наглядом. За цілий час паркування, з поворотними виїздами і поворотами, коштів ватиме тільки 2 долари.

Пропонується всім користуватися тим легко доступним, вигідним і виїзково дешевим місцем паркування. Воно буде відкрито для учасників Зв'язу протягом цілої суботи, починаючи з ранку, цілу ніч і цілу неділю.

При цьому притрапляється, що з огляду на великий туристичний рух в районі столиці, патрулі на „гайвек” зміцнені і перестерігання правил руху, а особливо швидкостей — загострені.

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВКА В ЦЕНТРІ ФІЛАДЕЛФІЇ ЗБАГАЧУЄ ЮВІЛЕЙ 200-РІЧЧЯ ЗСА

Філадельфія, Па. (О. Л.) — Однією із чергових імпрез, якими Філадельфійський Український Громадський Комітет 200-річчя ЗСА і 100-річчя українського поселення у ЗСА відзначає ці ювілеї, є тепер 6-тижнева виставка українського народного мистецтва в „Коммюніті Галлері” в Болч Інституті при 18 Півд. 7-ій вулиці у Філадельфії. Офіційне відкриття виставки відбулося в неділю, 20-го червня, в присутності американських та українських представників і гостей.

Програмою відкриття провів голова Студентської Громади Олег Завадський. Голова Громадського Комітету д-р Іван Скальчук, відкриваючи виставку, підкреслював участь української громади у відзначуванні 200-річчя ЗСА і 100-річчя українського поселення у цій країні та зложив подяку від української громади Управлі міста, Міському Ювілейному Комітетові „Філадельфія-76” та дирекції Болч Інституту за уможливлення виставки українського народного мистецтва в центрі міста, в центрі історичних місць Американської Революції з-перед 200-років.

Велике призначення праці Українського Громадського Комітету, української співучасті у відзначуванні ювілеїв 200-річчя ЗСА, влаштування цієї мистецької виставки, як й інших попередніх українських імпрез, висловили у своїх привітальних промовах представники „Філадельфія-76”, координатор етнічних і національно-етнічних програм та великий приятель українців Павл Габрелія і президент Болч Інституту д-р Говард Л. Апелгейт. Голова Філадельфійського Відділу УККА проф. д-р Петро Стерчо у

своєму слові переі аналізую Америанської Революції у світовому значенні та в зв'язанні до українських виставочних змагань. За волю і повну незалежність. Голова Комісії народного мистецтва при Громадському Комітеті, інж. Стефанія Пушкар, наголосила живучість українського народного мистецтва у новому поселенні, наявним доказом чого є зразкові й стилізовані експонати народних строїв, вишивок, писанок, кераміки, ікрустай тощо, виконаних на основі старих зразків уже молодим поколінням третьої генерації у новому поселенні.

Між привітними гостями були також ексекутивний директор Центру Націоналістичних Служб Майкл Блюм і п-і Долорес Л. Говланд та провідні особи із Болч Інституту: В. Арадер, п-і Дуланей Вайтінг і п-і Керлан Мос. Ведучий програмою представив також членів Комісії народного мистецтва Громадського Комітету, які вложили дуже багато праці у зразкове влаштування цієї вдалої виставки, а це голова Комісії інж. Стефанія Пушкар та члени: Марія Мазур, Леся Вервечка, д-р Марія Струтинська, Евдокія і Дмитро Сороханчик, Стефанія Кохановська, Ірина Скальська, Дмитро Ткачук та Михайло Лупіч.

Після відвідування холодної напоями та солодким, що їх приготували пані із 112-го Відділу СУА під провідом голови Відділу п-і Ніни Квашинської та госп. реф. п-і Олі Михайлюк, присутні відвідали виставку, в якій виставлені зразкові й стилізовані експонати українського народного мистецтва — гупульська піч, на ролі строї Гуцульщини, Поділля, Волищини, Буковини і т. (Закінчення на стор. 5-й)

Об'єднані парафіяльні хори приготувалися до Міжнародного Евхаристійного Конгресу

Філадельфія (Іван Скочиль). — Дня 16 червня 1976 у канцелярії Філадельфійської Митрополії, в присутності Владика Василя, відбулося засідання Координаційної Комісії Об'єднаних парафіяльних хорів деканатів Філадельфії і Джерсі Сіті. Засіданням проводив Марія Капій, голова, секретарювала Ростислава Матла. Зроблено підсумки праці об'єднаних парафіяльних хорів, яка протягом 5-ти місяців виказала позитивні результати. Завдяки Владиславу Василю, почастило об'єднати більші парафіяльні хори згаданих деканатів. В це об'єднання включилися члени хорів „Кобзар” і „Прометей” з Філадельфії.

Завдяки наполегливій праці диригентів (деякі хори, як у Честері, диригент В. Корчаківський, роблять проби двічі в тиждень) почастило створити добру мистецьку цілість.

У Філадельфійській Окрузі про вишкіл хорів двас Олі Лупань, а в Нью-Йоркській інтенсивно проводить працю Михайло Добос. В часі засі-

дання Михайло Добос звернув увагу на духові скарби нашого хорового мистецтва й подав ряд думок про практичне застосування в житті нашого хорового співу, про потребу об'єднання хорів і видавання партитур.

Український Евхаристійний Комітет Філадельфійської Митрополії подбав про ноти для хорів виключно українських композиторів. Владислав Василь особисто відвідував хори в часі їхніх проб. Спільні проби хору, які вже відбулися, виявляли високий мистецький рівень, який хори осягнули. Як відомо, у загальній програмі Евхаристійного Конгресу, що відбудеться в першому тижні серпня ц. р., будуть відслужені Божественні Літургії українсько-візантійського обряду. Хоральний спів в часі Літургії нашого обряду є невід'ємною частиною, щоб виявити потягненість й красу та звеличати принос Безкровної Жертви. Ці духові скарби нашого обряду високо цінують чужинці. Тому, старанням (Закінчення на стор. 5-й)

ВСТАНЬМО І БУДЬМО ПОРАХОВАНИ! ПІД ЧАС УКРАЇНСЬКОЇ ВОЄНРОДНОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ ТА ПОХОДУ ВОЛІ У ВАШІНГТОНІ

в суботу, 26-го червня!

КОМУНІСТИ ІТАЛІЇ ЗДОБУЛИ 49 РІШАЛЬНИХ МІСЦЬ В ПАЛАТІ ДЕПУТАТІВ

Рим, Італія. — Остаточний підрахунок парламентських виборів в Італії показав, що партія Християнських демократів здобула значну перемогу в безпосередньому голосуванні і тим самим залишилась найсильнішою партією в країні, але комуністи здобули 49 місць більше в палаті депутатів і тепер р о зпоряджуватимуться 228 голосами проти 263, що їх мають християнські демократи. Цей новий здобуток комуністів напевно некорисно відіб'ється на праці парламенту і утруднить формування нового кабінету, який мусить бути затверджений обидвома палатами. Урядуючий прем'єр-міністр Альдо Моро, довідавшись про остаточний підрахунок голосів, заявив кореспондентам, що християнські демократи намагались створити новий кабінет без комуністів, якщо їм доручить президент країни, йдучи на широку коаліцію з соціалістами й іншими дрібними антикомуністичними політичними партіями. Комуністи здобули також 23 місця в Сенаті і тепер розпорядяться 116-ма голосами на всіх 315. Християнські демократи задержали майже усі свої місця у цій палаті і тепер матимуть своїх власних 135 сенаторів. Решта місць в Сенаті припала дрібним партіям, які здобули у загальному голосуванні 10 і менше відсотків голосів. Існує загальна опінія, що якщо християнські демократи не зуміють прихилити на свою сторону Соціалістичну партію, вони не зуміють створити кабінету, або, створивши його, не вдержаться довго при владі, бо їхні пропозиції блокуватиме в Сенаті й Палаті депутатів об'єднання лівих. Якщо йдеться про саме місто Рим, то комуністи і соціалісти втратили багато голосів і не матимуть вже більшості в управлі міста, але на провінції вони контролюють 20 районів і понад 40 провінцій. Сподівається, що перше засідання парламенту повинно відбутися вже 5-го липня ц. р., на якому Альдо Моро формально зрештує своє становище прем'єр-міністра. Шойно тоді президент Джованні Леоне зможе розпочати розмови з поодинокими політичними партіями про формування нового кабінету.

Кіссінджер далі затривожений ситуацією в Італії

Париж. — Хоча у виборах до Італійського парламенту партія Християнських демократів здобула найбільше голосів, то факт, що Комуністична партія тепер матиме більше послів в Палаті Репрезентативів і Сенаті, ніж мала по виборах в 1972-му році, не змінив затривоження уряду ЗСА, що може дійти до того, що до нового Італійського уряду можуть такі ввійти комуністичні міністри, — заявив тут державний секретар Генрі Кіссінджер під час пресової конференції у вівторок, 22-го червня.

Заява Кіссінджера — це перша офіційна реакція Вашингтону на вислід парламентських виборів, які відбулися минулої неділі і по-неділка. Спершу виглядало, що уряд ЗСА цілком задоволений із вислуду, бо партія Християнських демократів зуміла здобути найбільше місць в обох палатах. Однак, під час вівторокової пресконференції Кіссінджер висловив стурбованість фактом, що християнські демократи не зможуть створити коаліційного уряду із Соціалістичною партією, бо

соціалісти не а олягають, щоб до уряду були включені комуністи.

Того самого дня, тобто, у вівторок, 22-го червня, пресовий секретар Вільго Дортеу, Рон Нессен, заявив, що президент Форд переконаний, що вислід виборів яказує, що в Італії цілком певно можна зберегти демократичну форму уряду. Президент не входив у подробиці.

„УНІВЕРСИТЕТ ПРИБУВАЄ В СУМАХ

Суми. — В цьому українському місті відбувся щойно випуск слухачів „університету природи”, вже сьомий з черги, за сім років існування „університету”, який готує „на факультетах садівництва, лікувальних і рідкісних рослин, декоративного озелення, квітководства й каткуководства лекторів-пропагандистів природознавчих знань, передового досвіду, природоохоронної роботи”.

Всіх таких випускників є 800 за сім років, — інформують „Известия” з 15-го червня.

Українські купці в Нью-Йорку проти совєтського здирства за посылки

Нью-Йорк. — Минулого понеділка 21-го червня Союз Українських Купців і Підприємців в Нью-Йорку відбув свої надзвичайні ширші сесії, на яких вирішено вислати петицію до президента Форда в справі здирства за митні оплати від пачок до Совєтського Союзу.

Після відкриття сходили голова СУКІП-у Ярослав Пастушенко з'ясував печучу тепер справу драконської підвишки митних оплат, яка в деяких випадках доходить до 600% від пачок для потребуючих та рідких в СССР. Правний дорадник СУКІП-у д-р Роман Олексійський відчитав приготований текст петиції-протесту проти такої „грабунок на гланий дорозі”, в якій просить Уряд ЗСА стати в обороні гуманітарно. Над змістом петиції виважливо жвава дискусія, в якій забирали слово: В. Сушків, М. Гориславський, М. Пирський, Р. Крупка, Р. Поритко, І. Кифор, секретар СУКІП-у Я. Щербанюк та ін.

Вирішено узгодити петицію від імені до президента Форда, сенаторів та конгресменів ньюйоркського штету, як також д-ров М. Куропасів, асистентів президента для етнічних справ.

В організаційних справах порушено ряд питань, як репрезентація Т-ва, пожвавлення організаційної праці, рішення відбутися наступні Загальні Збори у вересні ц. р. Для цієї цілі обрано Номінаційну комісію в складі: І. Кифор — голова, М. Пирський та М. Гориславський — члени.

Секретар СУКІП-у та рвночасно голова Т-ва за Патр. Устрій УКЦеркви мгр Я. Щербанюк поінформовав зібраних про ситуацію довкола Евхаристійного Конгресу в серпні ц. р. у Філадельфії. При цьому одногласно рішення підписати декларацію в справі визнання Української Патріархату в урядові з Патріярхом Йосифом І, Управ Т-ва перешле до Папи Павла VI.

Владика Митрополит Мстислав повернувся до ЗСА

Нью-Йорк. в понеділок, 21 червня, після півторамісячного перебування в Європі, повернувся до ЗСА Владика Митрополит Мстислав, якого на летовищі в Нью-Йорку зустріли члени Консисторії на чолі з протопрезвітером О. Артемієм Селениною. Під час свого перебування в Західній Європі Владика відвідав Англію, Голландію, Францію й Швейцарію.

В Англії Владика Митрополит звизитав парафію УАПЦеркви в Лондоні й Манчестері та очолює наради духовенства і представників парафій з терену всієї Англії. У Франції Владика очолює сесію Ради Митрополії УАПЦеркви, що відбулася 29-го травня в Парижі. Перебуваючи в Швейцарії, він відвідав кілька міжнародних ус-

Владика Митрополит Мстислав

танов, в яких порушив справу українських політв'язнів у СССР, домагаючись, зокрема, визволення о. В. Романаюка і В. Мороза.

В Парижі врочисто вшановано пам'ять Симона Петлюри

Париж. — В дні між 25 і 30 травня 1976 року, відбулись тут врочистості з приводу 50-ліття трагічної смерті Головного Отамана Симона Петлюри. 25 травня о годіні 10.30 Митрополит Мстислав відслужив в УАПЦеркві в Парижі заупокойну Літургію в присутності президе-нта М. Лівіцького, голови ВО Т. Леонтія та представників різних українських політичних і громадських організацій — інформус місечний „Мета” в червневому виданні.

Того ж дня в год. 14.35 відбулася над могилою С. Петлюри панахида на цвинтарі Монпарнас, як теж і зложення вінка від Бібліотеки ім. Симона Петлюри. О год. 19.30 відбулися Надзвичайні Загальні Збори Бібліотеки ім. Симона Петлюри, присвячені пам'яті її Патрона. Президент М. Лівіцький, як почесний голова Бібліотеки, вів забори.

В суботу 29 травня відбулася студійна конференція, присвячена темі „Постать Петлюри в минулому і сьогодні”. Конференцію влаштували Делегатура УВУ у Франції та Рада Бібліотеки ім. Симона Петлюри. В ній взяло участь ряд доповідачів з обох установ. Того ж дня в год. 20-ій відбувся урочистий Концерт з участю Візантійського Хору під керівництвом М. Антоновича і Мішаного Хору під керівництвом п-і В. Дратвінської, і інстру-

ментальною тріо Аристіда Вирсти. Святочне слово виголосили українською мовою Олег Штуль, а французькою Володимир Косик. В концерті, який відбувся в задіні Ад'єр, взяло участь біля 500 осіб.

В неділю 30-го травня о год. 10.30 в церкві УАПЦ відбулася Архисврейська Служба Божа в сослуженні Митрополита Мстислава, архієпископа Ореста і єпископа Константина та духовенства з участю хору з Ноттінгтаму (Англія). В катедрі св. Володимира УКЦеркви в тій самій порі відбулося Рого-служення, що його відправили о. митрат Василій в сослуженні чотирьох священників, Проповідь виголосив о. канцлер М. Левенець. Під час Богослуження співав Бізантійський Хор.

В год. 15-ій від брами цвинтаря Монпарнас зформувался похід, в якому взяло участь понад 600 осіб. На чолі походу несли вінок від Державного Центру, за яким ішли през. М. Лівіцький та голова ВО УНРади Т. Леонтія. За ними слідували представники політичних та громадських організацій з вітаннями.

Панахиду на могилі Симона Петлюри відправив Митрополит Мстислав в сослуженні духовенства. Врочисту промову, присвячену пам'яті Головного Отамана, виголосив єпископ Константин з (Закінчення на стор. 5-й)

Москва велить фальшувати Шевченка

Київ. — Щоб ще раз довести, що Шевченко не був „родоначальником сепаратизму”, мусів член-кореспондент Академії наук УС-СР Е. С. Шабловський вдруге переробити свою монографію „Т. Г. Шевченко і русские революционные демократи”, яка появилася першим виданням понад десять років тому і за яку, через т. зв. „відлугу” тоді ще він удостоївся лєнінської премії. У році 1975-му видано її вдруге, але „значно переробленою і доповненою”, з врахуванням „найбільш значних праць, які вийшли до шевченківського ювілею в 1964 році і протягом наступного десятиріччя”, — як про це подає у рецензії на загалу працю київський журнал „Комуніст України” за червень ц. р., написаний Л. Н. Большаковим і В. А. Дьяковим.

В книзі Шабловського, як і слід сподіватися, багато пишеться про спільність ідей Шевченка з ідеями Чернишевського і Добролюбова та про те, що великий поет „непримиренно” ставився до „землячків на націоналістичних позиціях”, як у книзі окреслюється Костомарова і „Куліша.

Стверджуючи це останнє, автори не скривають своєї цілі, пишучи, що „все це є раз показує наскільки далекі від істини ті, хто намагався прикрасити будь-яких представників помірковано-ліберальних і націоналістичних течій на Українній то часу”; очевидно, тут вони полемізують зі спробами шестидесятників довести регалітації українських діячів XIX століття, що, як відомо, після скінчення „відлуги” насильно припинилися, самі ж „регалітатори” потрапили за ґрати. Ця дослідницька праця в своєму першому виданні мала все таки багато достоїнств і несповоротних совєтською цензурою джерельних відомостей, а тепер, по виході другого видання, можна майже з певністю пророкувати, що перше видання буде стягнене з бібліотек, а заступлене цим „ідейно-виртним” другим, де автор зі всіх сил намагався довести, що „дружба російського й українського народів... — це величезне історичне завоювання партії Леніна... Нікі сили в світі не можуть порушити цієї дружби, яка утверджувалася століттями...”

СВОБОДА

UKRAINIAN NEWSPAPER PUBLISHED DAILY EXCEPT SUNDAYS, MONDAYS & HOLIDAYS (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — \$30.00, на пів року — \$16.00, на 3 місяці — \$9.00. Для членів УНСоюзу 65% м.с. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція застерігає собі право вилучати матеріали, невідповідні до політичних інтересів. Матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застерігає, докладаючи за адресованою коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Італійські вибори

Рідко коли така „внутрішня справа“ однієї країни, як нею є вибори до парламенту, мала такий міжнародний розголос і таке зацікавлення, як останні вибори в Італії. Головною причиною цього було те, що вислід виборів, в разі перемоги комуністів, мав мати далекойдучі наслідки, не тільки внутрішнього італійського, але й міжнародного політичного порядку. Це відносилось зокрема до такої вітальної справи, як Атлантичний Оборонний Союз — НАТО, до якого належить Італія та італійський репрезентант до якого вже був намічений представник комуністичної партії на випадок її виборчої перемоги. Це було головною причиною того, що З'єднані Стати Америки, які в таких справах, як вибори в інших країнах, є аж надто здержливі, щоб не дати найменшого приводу до закиду відносно втручання у внутрішні справи іншої країни, цим разом ясно і недвозначно виявили своє застереження на випадок перемоги комуністів.

Міжнародну увагу мали ці італійські вибори також тому, що італійська компартія є найсильнішою і найбільшою компартією в Західній Європі та що вона, як і французька компартія, недвозначно виявляла свою незалежність від Москви і бажання „змагатися до соціалізму власним шляхом“. Виборча перемога комуністів, як воєнна їх перемога у В'єтнамі, могла зі свого боку порядком „теорії доміно“ започаткувати новий процес в інших західноєвропейських країнах. До цього долучилася ще також форма передвиборчої кампанії, що мала характер своєрідної „холодної війни“ між загрозеними християнськими демократами і комуністами, як головними суперниками, та соціалістами і нео-фашистами між ними.

У самих виборах жадна партія не виграла в повному розумінні того слова. Християнські демократи здобули більшість і залишилися при владі, але комуністи збільшили свої впливи в обох палатах парламенту, отже і в країні. Найбільше програли соціалісти, які досі, лаявучи між християнськими демократами і комуністами, мали надію стати „тим-третім, що користася“, але сталося навпаки, виборці покарали їх за те, що через них вибори відбулися рік раніше, ніж мали відбутися, бо вони, соціалісти, знівечили міжпартійну коаліцію.

З вислідом виборів західні коментатори не ворожать для Італії якоїсь „ нової доби“, але державні мужи Заходу не скривають свого здивування з того вислуду, бо могло бути гірше, багатогірше, якщо вибори були б виграла комуністи.

Християнські демократи, залишаючись при владі, матимуть дотеперішні і ще деякі додаткові проблеми. Завдання економіка країни була одним з головних аргументів у передвиборчій кампанії, а вона тісно зв'язана з комуністами, які опановують робітничі спілки, без зрозуміння і бодай деякої співпраці яких важко було б вивести економіку країни на чисті води. Збільшена американська економічна допомога і співпраця матиме вітальне значення для дальшого розвитку ситуації в Італії, яка цілком певно залишиться осередком міжнародної уваги також після виборів.

Використана нагода

Недавно, бо тільки в кінці квітня ц. р., на книжковому ринку у Великобританії появилася монументальна праця американського автора Роберта Кайзера під назвою „Росія, її люди і влада“, яка знайшла широкі рецензійні нотики і статті, більш чи менш прихильні, але з них читач міг виробити собі опінію, що книжка була написана реалістично й переконливо, а умови життя в СССР були потверджені автором документами чи свідками, які довгий час жили в СССР, або студіюють підсоветську проблематику і внаслідок цього на Заході „советологами“. Як інформувало лондонський „Таймс“, над книжкою відбулася також дебата на британському телебаченні з участю багатьох фахівців і свідків підсоветської дійсності. Мій свідок була жінка українського походження, яка однак не назвала свого імені, а керівник програми називав її „пані Іриною“. В обговоренні брала участь британська комуністка Гілла Перен, яка перебувала 17 років в СССР, там оформилася і як комуністка намагалася всіма силами переконати слухачів, що висновки автора книжки про умови життя в Советському Союзі неправдиві і перекурені. Однак сам автор і керівник програми, вживаючи доказових аргументів, довели опонентку до такого стану, що вона власними словами підтвердила відмінність системи в СССР і що ця система таки немає нічого спільного з демократією, бо вона не визнає свободи слова і вибору між кандидатами в загальному голосуванні.

Наша землячка „пані Ірина“, згідно з загальною опінією, прекрасно виконала своє завдання, показавши, що в СССР проводиться систематична урядова русифікація поневоплених Московією народів і переслідування інакомислячих. Вона при тому подала багато ілюстративного і доказового матеріалу. Своїм прикладом переслідування був д-р Плахотнюк і Валентин Мороз, ім'я якого на Заході вже досить відоме. Відповідаючи „пані Ірині“, автор книжки Роберт Кайзер погодився із її твердженням, що український народ виявляє найглибші національні аспірації до незалежності, не зважаючи на те, що був ввесь час переслідуваний царським і тепер совєтським режимом.

Відмічуючи цей виступ нашої землячки, хотілося б вказати на ряд подібних випадків, де українці, головню молоді українські професіоналісти, могли б сказати правду про Україну і спростувати поширювані різними каналами ворожі перекучення, а то й наклепи, завданням яких є дискредитувати Україну і українські громади на поселеннях. Використовуючи такі нагоди де тільки можемо, бо це зобов'язує нас до остаточної мети — волі для українського народу.

В. С. ко

КОМУНІСТИ ЗАВОЙОВУЮТЬ АФРИКУ

Громадянська війна в Анголі добігає кінця, і західноєвропейські країни вже роблять перші кроки, щоб нав'язати „приязні відносини“ з переможцями, а рука яких опинилася в багатьох на покладі нафти, діамантів, міді і мангану.

Вислід цієї затяжної війни був би напевно інший, якби, нехтуючи ухвали гельсінської конференції, Москва не наказала Кастрові вислати до Анголі проти слабо озброєних і недисциплінованих тубільців понад 12.000 добре вишколених кубинських воїнів і наймодернішу зброю, літаки, танки й ракети. Захід, побоюючись порушити ефемерний детант і накласти на себе гнів Москви, не ворухнувся пальцем, щоб перешкодити комуністам опанувати цю колишню португальську колонію в Африці, що має велике стратегічне значення.

У XV - XVII століттях до приходу португальців на територію сучасної Анголі існували держави Гол-ан-Данго, Конго і Люнда. Наприкінці XVII стол., придумавши повстання найбільшого місцевого племені банту, Португалія заволоділа Анголом.

Внаслідок деколонізації розташована на узбережжі Атлантичного океану Ангولا стала самостійною державою з понад 5-ма мільйонами людності. Кругло 400.000 португальців, які будь-що-будь внесли значний вклад у розвиток цивілізації цієї країни, мусили її залишити.

У боротьбі за владу в Анголі постали три „армії“: опанованого комуністами і Народного Руху за Визволення Анголі (МПЛА), Фронт визволення Кабінди (ФЛЕК) і Національного Фронту Визволення Анголі (ФНЛА). Тепер після кривавої боротьби майже вся територія Анголі зайнята МПЛА і спротив тривав лише на півдні країни, в Кабінді, сусідстві з Заїре, хоч і президент наказав припинити постачання зброї для повстанців, замкнувши кордони на вимогу „уряду“ в столиці Люанді, опанованій комуністами.

Головною проблемою теперішнього уряду Анголі є дії розпорощених повстанських партизанських загонів, які продовжують боротьбу і учиняють саботажі на охоронюваній кубинцями залізничній лінії, що проходить через центральну Анголу.

Продукція кава — одного з основних предметів експорту — цього року становила лише 500.000 мішків замість 3,5 мільйона. Видобуток діамантів вносить поповнення видобутку попередніх років — 2 мільйони каратів. Великою мірою упав видобуток нафти. Овочі, горюдину і муку продають у столиці Анголі, Люанді (400.000 населення) лише три рази на тиждень. Перед крамницями шикуються довжелезні черги. Три з кожних чотирьох автобусів стоять без руку через брак запасних частин. З 3.600 таксі залишилось тільки 20.

Люанда, мальовничий приморське місто із збудованими в португальському стилі домами, являє собою жалюгідні видоїсти: на хідниках численні виври — сліди артилерійського обстрілу, руїни урядових будинків, крамниць, кафе і ресторанів зруйновані. Населення столиці говорить все ще португальською мовою, хоч уряд старався затерти всі сліди колоніального панування португальців.

Після масового вивіду португальських громадян антирадянські і технічні спеціалісти займають чорні неграмотні аборигени, за спинами яких стоять здебільшого кубинці, югослави і комуністи із Східної Німеччини. Советські „дорадники“ стараються триматися в тіні.

Кубинці відіграють головну роль у відбудові країни. Кубинські війська патрулюють вулиці міст, запроваджують військову дисципліну в МПЛА, вчать в школах, наставляють знищені мости, навчають аборигенів нових методів агрикультури, хоч до уряду наліплюють численні скарги на грабунки і гвалтування жінок „визволителів“. На вулицях можна бачити численні плакати з написами: „Кубинці — наші криві брати!“ Один португальський колаборант у розмові з журналістом заявив: „Страшно подумати, що може тут статися, якщо кубинці залишать цю країну!“

Кастро недавно заявив, що він статегією з Анголі цю країну по 200 воїнів, але одні кубинські старшини в довірливій розмові з американським журналістом висловили переконання, що це може статися не раніше як наприкінці року і що значний контингент кубинців залишиться на неозв'язаній частині, бо „жодного ватиску в цьому напрямі з боку Заходу нема“. Ангольський прем'єр-міністр Нассименто вихваляв Кубу, що вона нічого крім „братської допомоги“ не принесла, натомість Америка хотіла б знову обернути Анголу на колонію. „Без советської зброї, — слушно заявив Нассименто, — наша перемога була б неможливою“. Москва обіцяє новому ангольському урядові широкую допомогу в розвитку рибальства і індустрії.

Для ліберальної американської преси характерним є прихильне відношення до комуністичного режиму в Анголі. Це виразно видно з дописів окремих кореспондентів, які не виявляють жадних симпатій до переможців, не пишуть про жорстокий розправ над полоненими, про винищення ангольських „куркулів“ і поміщаків. І ОН, очевидно рік, у цій справі, голосу не забирає, бо це ж далека закутана світу, звідки на 2-гу авеню в Нью Йорку стогоні і зойки катюш не доходять.

Обурливим явищем є „суд“ (Закінчення на стор. 5-й)

В. Гут Кульський

„ДРУГИЙ БІК МЕДАЛІ“

(2)

Дж. Стіл у згадуваній вже статті вказав на правду, яку особливо сателітні народи не могли бачити, тобто, що „на практиці, радше через дії як слова, З'єднані Стати вже давно акцептували совєтську сферу впливів у Східній Європі... Вашингтон не був готовий вивести контроль від Москви над Східною Європою“. Тепер же, коли та практика дістала в Гельсінкі легальну основу, чи можливо, щоб народи Східної Європи, замість звертати зір на Захід, почали дивитися доволі себе, почали шукати за допомогою поміж собою?

Негативно відповіла б Гелла Пік, спеціалістка від Східної Європи, довгий репортаж якої з Чехо-Словаччини п. н. „Рабство з людським обличчям“ („Менч. Гард.“ з 30-го травня) переповнений почуттям розгнітання. Причина подана у гірких словах, висловлених знайомим репортером на вулиці, „де неможливо підслухувати апарати“... „хоч один західний воєнний приїждив нам допомогати, якщо б ми пробували вивратися? Ні, Захід і пальцем не рушить би, і кожний чех це знає“.

Позитивна ж напрошуеться відповідь при читанні згадуваної вище статті Львов'янина. Висловлюючи радість не тільки своєю, але й своїх однодумців у Польщі з приводу українсько-польського діалогу, він пише, що той діалог будить „надію в тих усіх, які розуміють, що союз поневоплених совєтським імперіалізмом народів — це невіддільна умова, щоб здобути можливість вирішувати власну долю. Ніхто з нас вже не покладає великих надій на допомогу Західних країн“.

„Якби були одноставно стали...“

Та щоб ідея спільної боротьби всіх поневоплених москвинським комуні-імперіалізмом народів стала власністю не тільки одиниць, але широким мас, потрібно, нам здається, двох засадничих речей:

1. Зрозуміння серйозності ситуації, у якій немає місця на забавки, немає часу на дрібні, у порівнянні із смертельною загрозою, суперечки, бо питання стоїть: бути чи не бути для всіх народів під москвинським чоботом без огляду на їхній теперішній статус.

2. Ясного і глибокого усвідомлення сили об'єднаного фронту поневоплених народів і його великих можливостей, і то без огляду на те, де якої можливості визнає і де не визнає, хто скільки визнає, у наслідок еволюції, III-ї світової війни чи революції.

Не легка то річ, бо звичайно у людини є тенденція перекачувати через неприємне сучасне у вимірніе майбутнє, і тому то так багато дискусій починається сакраментальними: „коли зміняться ситуація на сході Європи“, або „у випадку розвалу Советського Союзу“.

Та й розуміння минулого, з якого мала б випливати наука на майбутнє, має тенденцію залишатися стандартом, без творчих, так би мовити, спалахів. Як приклад такого стандартного розуміння може служити стаття П. Феденка (якого, між іншим, ми поважаємо і його писання уважно читасмо) з нагоди виступу Г. Соненфельдта п. н. „Поради поневопленим народам“ („Свобода“, 28-го квітня). Там він твердить, що неволю, „органічна“ чи „історична“, пригнобленим народам, „гірка“, і одночасно дивується, „з якої причини п. Соненфельдт радить „сателітам“ сидіти тихо, не мріяти про вихід із того „органічного“ зв'язку, не влаштувати повстань проти „старшого брата“. А дивується П. Феденко, бо він переконаний, що „в країнах під комуністичною тиранією люди розуміють, що мріють про „сенсациональне повстання“ не мають там реального ґрунту. Тому „поради американських дипломатів там не потрібні“. Виробили ж собі таку мудрість, — на думку шановного автора, — ті варіанти на підставі гірких досвідів східно-берлінського повстання, зусиль Мадярщини і Чехо-Словаччини.

Та чи дійсно оті неваді спроби мають доказувати, що мріють про всеосяжне повстання не мають там ґрунту? Чому ж не розглянути тих невад під кутом Шевченкового, „якби були одностайно стали“? І східні німці, і чехи, і поляки, і мадяри, і інші поневолені народи? Розуміється — це забави, „щоб було, якби було“, але вона необхідна для викристалізації альтернативи до цьогочасної вичурної орієнтації на допомогу Заходу. От чи хоч би отакі питання: чи відважиться би була Москва посли в польські і східнонімецькі для придрушення „чехо-словачької весни“, якщо б в тому часі були існували глибокі і сильні почуття дружби між тими народами?

І чи не було б кінцевим явищем під отаким кутом, застосовуючи науку минулого до майбутнього, розглядати нову кризу, яка наростає на Сході Європи і про яку широко розпитується західна преса по обох боках Атлантики?

Якщо ж це до болю знайомий образ малює згадувану вже Гелла Пік у новому репортажі про незалежну позицію Югославії („Менч. Гард.“, 13-го червня). Тіто є рішенням зробити все можливе, щоб Югославія розвивалася і „не впала жертвою амбіції Советського Союзу повернути її назад до майбутнього, і тому то так багато дискусій починається сакраментальними: „коли зміняться ситуація на сході Європи“, або „у випадку розвалу Советського Союзу“.

Софія Наумович

ІСТОРІЯ МОГО ДОКТОРАТУ

(Студентський молоді присвчу)

II

У наступних роках виготовила і ще два експозиції про Тараса Шевченка, чий життєпис — від кріпака до бурвалця аристократичних салонів, — відлужили всі, мов пригоди, поїзти, а його заслання в Сибір нагадає сучасний ГУЛАГ. У другому експозиції — про прекрасну Марію Маркович, Марку Вовчка, — чия поетичність „Маруса“ всі у Франції знають, — я підкреслила її романтичне життя з такими закоханими в неї двома кохувачами, як П. Куліш і І. Тургенєв, якого теж у Франції знають дуже добре. М. Маланчук, яка чудово володіє французькою мовою, у своєму експозиції представляла Марію Башкирцеву, як українську аристократку, що більшу частину свого короткого життя проживала у Франції і залишила 4-томний „Журнал“, яким і досі захоплюються французи за бистроти її спостережень, глибокої критичної зауваги до різних питань, включно із світовою політикою, як теж і за трагічно обірване молоді кохання.

Точно у два роки я закінчила свою працю і принесла її проф. Кадо. Не довелося довго чекати на відповідь. Через два тижні, він з величезною нездоволеністю, повернув мені її назад і сказав: „По-перше ви знаєте поспішилися. Два роки — це мінімум, але ніхто в тому рішенні не відстає, а зрештою — це не теза, а політичний мій фелет! Я її прийняти не можу!“ Коли я запитала, що він уважав „політичним памфлетом“, він подивився на відповідь: „Навіщо ви так розписалися про Мазепу? Усі на Заході знають про його любовні пригоди, але що це має спільного з літературою? А далі, ви пишете про переслідування уніатів, але ж це були поляки-католики, а всі українці — православні... І як ви відважилися прийняти Пушкіна, мовляв, його „Дон Жуан“ знав, що його порівнювати з твором вашої Лесі Українки?“

На всі ці його зауваги я мала готові відповіді, та він і слухати не хотів, але казав: „Точно у два роки я закінчила свою працю і принесла її проф. Кадо. Не довелося довго чекати на відповідь. Через два тижні, він з величезною нездоволеністю, повернув мені її назад і сказав: „По-перше ви знаєте поспішилися. Два роки — це мінімум, але ніхто в тому рішенні не відстає, а зрештою — це не теза, а політичний мій фелет! Я її прийняти не можу!“ Коли я запитала, що він уважав „політичним памфлетом“, він подивився на відповідь: „Навіщо ви так розписалися про Мазепу? Усі на Заході знають про його любовні пригоди, але що це має спільного з літературою? А далі, ви пишете про переслідування уніатів, але ж це були поляки-католики, а всі українці — православні... І як ви відважилися прийняти Пушкіна, мовляв, його „Дон Жуан“ знав, що його порівнювати з твором вашої Лесі Українки?“

На всі ці його зауваги я мала готові відповіді, та він і слухати не хотів, але казав: „Точно у два роки я закінчила свою працю і принесла її проф. Кадо. Не довелося довго чекати на відповідь. Через два тижні, він з величезною нездоволеністю, повернув мені її назад і сказав: „По-перше ви знаєте поспішилися. Два роки — це мінімум, але ніхто в тому рішенні не відстає, а зрештою — це не теза, а політичний мій фелет! Я її прийняти не можу!“ Коли я запитала, що він уважав „політичним памфлетом“, він подивився на відповідь: „Навіщо ви так розписалися про Мазепу? Усі на Заході знають про його любовні пригоди, але що це має спільного з літературою? А далі, ви пишете про переслідування уніатів, але ж це були поляки-католики, а всі українці — православні... І як ви відважилися прийняти Пушкіна, мовляв, його „Дон Жуан“ знав, що його порівнювати з твором вашої Лесі Українки?“

На всі ці його зауваги я мала готові відповіді, та він і слухати не хотів, але казав: „Точно у два роки я закінчила свою працю і принесла її проф. Кадо. Не довелося довго чекати на відповідь. Через два тижні, він з величезною нездоволеністю, повернув мені її назад і сказав: „По-перше ви знаєте поспішилися. Два роки — це мінімум, але ніхто в тому рішенні не відстає, а зрештою — це не теза, а політичний мій фелет! Я її прийняти не можу!“ Коли я запитала, що він уважав „політичним памфлетом“, він подивився на відповідь: „Навіщо ви так розписалися про Мазепу? Усі на Заході знають про його любовні пригоди, але що це має спільного з літературою? А далі, ви пишете про переслідування уніатів, але ж це були поляки-католики, а всі українці — православні... І як ви відважилися прийняти Пушкіна, мовляв, його „Дон Жуан“ знав, що його порівнювати з твором вашої Лесі Українки?“

На всі ці його зауваги я мала готові відповіді, та він і слухати не хотів, але казав: „Точно у два роки я закінчила свою працю і принесла її проф. Кадо. Не довелося довго чекати на відповідь. Через два тижні, він з величезною нездоволеністю, повернув мені її назад і сказав: „По-перше ви знаєте поспішилися. Два роки — це мінімум, але ніхто в тому рішенні не відстає, а зрештою — це не теза, а політичний мій фелет! Я її прийняти не можу!“ Коли я запитала, що він уважав „політичним памфлетом“, він подивився на відповідь: „Навіщо ви так розписалися про Мазепу? Усі на Заході знають про його любовні пригоди, але що це має спільного з літературою? А далі, ви пишете про переслідування уніатів, але ж це були поляки-католики, а всі українці — православні... І як ви відважилися прийняти Пушкіна, мовляв, його „Дон Жуан“ знав, що його порівнювати з твором вашої Лесі Українки?“

На всі ці його зауваги я мала готові відповіді, та він і слухати не хотів, але казав: „Точно у два роки я закінчила свою працю і принесла її проф. Кадо. Не довелося довго чекати на відповідь. Через два тижні, він з величезною нездоволеністю, повернув мені її назад і сказав: „По-перше ви знаєте поспішилися. Два роки — це мінімум, але ніхто в тому рішенні не відстає, а зрештою — це не теза, а політичний мій фелет! Я її прийняти не можу!“ Коли я запитала, що він уважав „політичним памфлетом“, він подивився на відповідь: „Навіщо ви так розписалися про Мазепу? Усі на Заході знають про його любовні пригоди, але що це має спільного з літературою? А далі, ви пишете про переслідування уніатів, але ж це були поляки-католики, а всі українці — православні... І як ви відважилися прийняти Пушкіна, мовляв, його „Дон Жуан“ знав, що його порівнювати з твором вашої Лесі Українки?“

На всі ці його зауваги я мала готові відповіді, та він і слухати не хотів, але казав: „Точно у два роки я закінчила свою працю і принесла її проф. Кадо. Не довелося довго чекати на відповідь. Через два тижні, він з величезною нездоволеністю, повернув мені її назад і сказав: „По-перше ви знаєте поспішилися. Два роки — це мінімум, але ніхто в тому рішенні не відстає, а зрештою — це не теза, а політичний мій фелет! Я її прийняти не можу!“ Коли я запитала, що він уважав „політичним памфлетом“, він подивився на відповідь: „Навіщо ви так розписалися про Мазепу? Усі на Заході знають про його любовні пригоди, але що це має спільного з літературою? А далі, ви пишете про переслідування уніатів, але ж це були поляки-католики, а всі українці — православні... І як ви відважилися прийняти Пушкіна, мовляв, його „Дон Жуан“ знав, що його порівнювати з твором вашої Лесі Українки?“

Остан Тарнаський ВОЛОДИМИР ЯНІВ — ПОЕТ І ВЧЕНИЙ

IV

І закінчення життя поет бачить у радісному завершенні, у тріумфі:

Тих днів, що дням ідуть на зміну, не ідуть, а хвилями плещуть у ту святую, величну днину, що зверхує тріумфом путь.

Книжку „Життя“ виповнює головою великий цикл „Мрія та слово“, що його автор скаржестував як ліричну автобіографію. 46 віршів — кожний складений із трьох п'ятивіршових строф і кожний рядок писаний популярним у нас чотирьохстопним ямбом — розказує про життя автора, але з погляду глибшого роздуму, з філософічним підкладом, в осередку, як і кожної філософії, стоїть сумнів: чи оце життя не пройшло марно:

В постійнім сумніві питаю, що ввечері лишилось з дня, і ги в бажанні урожаю я випив з чаші труд до дня, в тривожнім сумніві питаю.

Тривожна думка летить в минуле шукаючи відблиску щастя, що не пройшло, не проминуло, а в слово перейшло, ги в чин, і зберегло новітнє минуле.

І проникає думка в одні невідомі дальші дні, що ще зроблю, скажу, нізнаю, ги переллю гуття у спів, і творю думку зільною з одгаю.

Поет задоволений із свого життєвого шляху. Його догадки сповнують його спокоєм. Своє почуття

він переливає у вірш. Вірш Янова популярний. Літературознавець Ігор Качуровський каже у своїй праці про строфіку, що п'ятивіршові строфи, що їх уживав Янів, — це типові явище для нашої „барокової“ поезії. Цю строфу бачимо вже у Григорія Сковороди. Чотирьохстопний ямб, що його уживав Янів, — це вірш Котляревського (таким віршем написана „Енеїда“) та й він чи не найпопулярніший з усіх ямбів у нашій поезії. Переважав він у поезії Шевченка. Залюбки вживав його Олександр Олесь. У Янова масою це повторення окремих, важливих для теми слів чи цілих рядків, і це повторення звучать мелодійно. В тій повторній мелодійності п'ятивіршової строфи, що нагадує рондел, відбивається настрій душевний рівноваги і завершення: життяве коло замикається у свідомості, що людина пройшла свій життєвий шлях достойно й успішно.

Цю певність за провідний життєвий шлях виявляє останній 46-й вірш із циклу „Мрія та слово“:

Без жалю, мирно, в невідоме листками падають літа... І без утоми йду сніждим, що етижа в дім мій завети, зог підем в простір невідомий.

Як рік за роком багатіє, і тут і там і скрізь вже слід дозрілого ягід з квітну мрій, не жалю етечи бистрий літ, як рік за роком багатіє.

Дорожді осені щасливий, хоч ось зима, мороз і лід, зог ніч згасить життя й порини, а шлю незнамому приєт: — в безсмерті книг живу щасливий.

Не тільки самий бароковий вірш, але й філософічні роздуми, вложені у форму п'ятивіршових строф, віддають нас зразу до згаданого вже поета — філософа Григорія Сковороди, головного представника барокової української поезії. У Сковороді знаходимо і подібну строфу:

Ідеши і зогеси нас оставиши? Іди ж веселі цілий і зречеш, будь тоб вітри поводи,

тизи, жаркі, не голодні, щасливий тобі путь везді отсілю будь.

Подібність формальна може бути випадкова. Тут замітна і важливіша подібність глибокої думки, оформленої бароковим віршем, — думка, що розглядає людину і її життєвий шлях. Григорій Сковорода — це філософ доби. Він вийшов із найкращою на той час школи — із Київсько-Могилянської Академії, вчився теж у Західній Європі та й став предтечею нового культурного відродження, що виплило від культурних і наукових центрів в Україні.

Янів не є простим послідовником Сковороди. Хоч обидва вони репрезентують релігійний світогляд, то Сковорода не дає себе вловити світові та й проповідуював марність земного життя, тоді

Д-р Ол. Соколович

Іван Івахів

ВАКАЦІЇ

Каже наша примовка, що кождий по-своєму з ума сходять, от тому й по-різному свої вакації проводять: один грядить ще однієї роботи-зарібку; другий малює хату, викинувши пиванцю, випрочує воззівню; дехто їде відвідати рідних чи приятелів; дехто поживає холодне пиво, а ще інший вбрався, як на Всесвітне, взутий лежить в ліжку: — от життя й що мені хто зробить? Інші знову їдуть до Європи, щоб там духовне відпочити й набратись снаги, піднятися на дусі.

Деякі їдуть і в Україну, але я цього до вакацій не зараховую, бо їдуть вони туди й подорожують там зі страхом й со трепетом, а це вже не вакації, мимомовно, хто хоче до вакаційми й називає.

Їдуть наші великі культурники на вакації до Німеччини, Швейцарії, Риму, Венеції, Мадриду, Парижу й навіть до Лондону й Дубліну. Ніхто туди й не просить, не виглядає за ними і їх не хоче, — хоча тільки їхні грошей. Взагалі наші люди дуже то хваляться тією європейською культурою й дуже то нею виждкають.

Чи можете мені сказати, що це таке Європа? Ті безідейні уряди, що потурбують неправді й насильству; ті такі то чужі й облесні європейці, що нас за щось гіршого мають? Ті, що штовхнули Польщу до війни й потім її відкресили? Та християнська Європа, що не стала й далі не стає і не стоїть за правду, за рихт і на захист таких самих християн, як і вони? Та я вам дякую за таку Європу. Те саме й з іншими речами, партіями, союзами, що не стали й не стають за правду, свободу і в обороні гніаних і кривджених.

На мою думку, є багато кращих місць, куди поїхати й що побачити, але навіть духовно відпочити й духовно піднятися — підкріпитися, і то недалеко так: нас, от так, як не раз ми за чимсь грядемо дуже далеко й довго, а воно така туди, зараз коло нас, але чомусь ми цього перед тим були не заважали. Маю на думці місто Давфін у Манітобі, Канада, двісті миль на північний захід від Вінніпегу. В перших днях серпня там щороку відбувається український з'їзд, свято: парада, гуляння, виставки й концерти. Під час тих кількох днів все місто під українським знаменом, і здається, що ви на Україні і то не лише в теперішній-колоніальній, але ще передвоєнній.

У суботу о 12-й годині вполудне відбувається парада в місті, протягом трьох днів два рази день о 3-й годині пополудні та о 8-й годині відбувається концерт, або вистава на сцені. Коли погода, то концерт о 3-й годині відбувається на дворі, — це дуже важке для світлиців, бо тоді є добра нагода до фотографування й світлиці можуть дати собі добре духа. Виставка народно-мистецтва й промислу, сільськогосподарства, а головне печива, відбувається цілий день і це можна оглядати. Раджу написати до Canada's National Ukrainian Festival, 93rd Avenue N. W., Dauphin, Manitoba, Canada, а вони вам вишлють програму й тоді зможете собі краще уплянувати свої відвідання Давфину. Краще перед тим прочитати "Історію Українців в Канаді", а тоді й вакації будуть багато цікавіші. Хто має яку прицепку до авто чи шатро, то може на місці в таборі переночувати. В подорожньому бюрі при в'їзді до міста зі заходу наші дівчатка все вам докладно пояснять. Хто дуже любить гуляти (танцювати), то тут перед виставкою відбуваються вечірні за запрошеннями, але думаю, що й вам запрошення не відмовлять, крім того, буває гуляння й під вільним небом й тут уже кожний може собі потанцювати. Вистава, концерт на високому рівні, тут можете почути оркестру старших на цимбалах, або дитячу на скрипці, цимбалах і гармонії; а таких танцюристів, як тут, я ще не бачив, туди "Козаки" аж ся преч каже, муха не сідає.

Та на цьому ще не кінець: цікаво оглянути місто, поговорити з нашими людьми, що це по-українському так говорять, як колись у нас вдома, і поїхати 14 миль на північ від Давфину до курортів Доліної Ріки, Белі Рівер. Тут зняти на світлинку стару церкву, цвинтар й довідатись про те, що тут в одній могилі й у одній труні похована мати з дитиною, помирали того самого дня, а дитина в матері на руках. Інші діти поворостали й живуть. Звідси мильо-дві на захід до "Хреста свободи", де 12-го квітня 1897 року о. Нестор Дмитрів був відправив першу нашу Службу Богу в Канаді. Тут фотографувати цей хрест й зараз коло нього першу нашу церкву в Канаді, збудовану 1898 року. Перші наші поселенці прибули сюди 1896 року.

Якщо це буде в неділю, то заговорити тут з людьми, зробити їм знімки, засвітити їх заграми й пари миль звідси вступити до п. Степана Негрича, щоб побачити наше перше поселення в Канаді: хату, господарські будинки; і знов пару миль звідси на північ вступити до місцевості України, на малі та і зазначено "Україна". Це ніби все для тих, що дуже то спішаються й дуже то не думають.

Для тих, що мають трохи більше часу й щось трохи думають, раджу поїхати ще до Йорктуна в Саскачевані. Тут є гарний табір; можна тут побути, оглянути місто; тут є велика українська громада, оо. Редemptористи мають навіть свою друкарню, монахи ведуть українські школи. За містом при головному шляху оглянути музей, а в ньому — найкращий український відділ й знайдуть на стіні зняти українську пару: чоловік рубав дрова, в синіх шараварах, підперезаний жовтим поясом, а в ристі, чоботях, а жінка — крестом невеличка, в хустці, ще в спідниці, чоботях. А ви думали? Видно, що така хтось нас за щось має. Тільки одна біда, — головні заглядає до кухля, гальби, — і з борідкою виглядає, як арабський шейх. Чи може тому, що тепер мода на Арабія? Далі за Йорктуном по дорозі у Теодор зняти високі, як дзвіниці збіжжів засіки, а за містом — український цвинтар й могилу Ці Прокопюк, родженої 1831 року, яка упокоїлася 1918 року. Тільки наші люди тут поховані — самі наші написи, і цвинтар у найкращому порядку. Звідси вже до Саскачу. При в'їзді до міста вступити до Інституту Петра Могили й побачити його до Інституту Митрополита Шенгіцького. Із Саскачу до Норд Батлфілд — й тут вступити знову до музею, ефотографувати українську хату й пам'ятник наших перших "ухудників". Найкраще світлиці пізно по полудні, враз із сонцем.

А там далі — до Едмонтону в Альберті. Недалеко звідси до Едмонтону, в Вегревіллі, зняти нашу писанку при в'їзді до міста; в місті — нашу церкву, за містом — знову модерністичний цвинтар. Слід зазначити, що Вегревіллі й Мондер — це українські маточники в Альберті. Цікаво, що монахи й монахині поховані в цвинтарі й головами до себе.

У мондері реба обов'язково відвідати український музей. Тут, у Мондері, є й монастир оо. Василіян, — взагалі Мондер — це український Рим в Канаді. Звідси вже, як рукою подає, до Національного Парку на Оленийому Острові (Елк Айленд). Тут є табір, можна переночувати, оглянути нашу хату під стріхою й навіть з піччю, — що на ній не один з нас, старших, спав і свої боки вигрівав, — з жорнами, горою й грабками.

Недалеко звідси слід вступити до звирізня, Альберта Гейм Фарм, й звідси вже до Едмонтону. В Едмонтоні живе й п'ятдесят тисяч українців. Тут головне зробити світлинку обидвох наших соборів, католицького й православного: їх видно зі шляху. Кілька миль на південь від Едмонтону є гарний табір, де можна за-

Швейцарія відзначає 200-річчя Америки

Цюрих, Швейцарія. (І. Луцишин). — До святкування 200-річчя Америки зголосилися різні країни світу, в тому числі й Швейцарія, яка взяла участь у розбудові багатогранного життя цієї заокеанської країни через своїх громадян.

Швейцарська преса згадує п'ятьох швайцарців, що до розквіту ЗСА ними були: Люїс — Йозеф Шевроле, який став співосновником великої американської автомобільної фабрики Шевроле; Отмар Герман Амман — визначний будівничий мостів Америки; — Альберт Галліані з Женеви став міністром фінансів; Жан Люїс-Рудольф Агасіс вибрав своїми визначними студіями в ділянці зоології й геології в Гарвардському університеті; — і Елізабет Росс-Кюблер з Цюриху здобула в мідичній ім'я з галузі нехатри.

Автор з популярною назвою "Шені", що є частина в Америці в обігу, без того, щоб згадувати ім'я його винахідника — Люїс — Йозефа Шевроле, уродженця в Швайцарії 1878 р., який у 20-му році свого життя виїхав до ЗСА. В 1911 році він став співосновником великого виробництва авт під назвою "Шевроле мотор кар компані" в Детройті. — Пізніше Шевроле втратив більшість свого великого майна й його фірма перейменувалася на "Дженерал Моторс", яка нині є далі найбільшою фабрикою авт у світі.

Сучасник Шевроле — Отмар Герман Амман (1879-1965), швайцарець з кантону Шаффгаузен, знавний в ЗСА як фахівець будівельний інженер, який в 1925 році

був шефінженером Нью-Йоркської Простанової Влада. На цьому становищі він запроваджував та побудував низку найгарніших мостів в районі Нью-Йорку, між ними також славний мост Джорджа Вашингтона, або висхідний мост "Голден Гейт Брідж" у Сан Франціско.

При кермі Америки

Великою постаттю того часу, що стосувався колоніального етапу і раннього періоду американської республіки, був Альберт Галліані (1761-1849). Походив з Женеви і в новій американській батьківщині став послом до легіслації Пенсильванії, за президентів Джефферсона і Медісона. Багато років був він секретарем фінансів та мировим посередником у кінці війни 1812 р., як також американським послом в Парижі. Після відходу від різних високих державних становищ, жив він приватно в Нью-Йорку, де став визначним банкіром. Альберт Галліані був співосновником університету в Нью-Йорку та написав ряд важливих студій про племена індіанців, що йому принесло титул "батька знання американських народів".

Галліані був одним з найближчих співробітників президента Джефферсона та його Демократичної партії. Американська республіка шанувала, між іншим, Галліані на статусі напоти будинку міністерства скарбу в Вашингтоні та випуском спеціальної поштової марки з його портретом (вартості 1 1/4 цента).

Засновник академії наук Америки

Був ним швайцарець Жан-Люїс-Родольф Агасіс (1807-1873). Він приїхав до Бостону, мавши вже 40 років життя, після закінчення студій у визначних швайцарських і німецьких університетах. За його переломові пригоди студії про викопні скам'яніли риби і теорію про льодову епоху, що опиралася на його дослідження льодовиків — глетчерів, покладаючи його на професора зоології і геології в Гарварді. Як гарвардський професор, розбудував він музей для порівняльної зоології, що став зором і підставою його наукових експедицій.

В році 1863 став Агасіс співосновником Національної Академії Наук. Він є цим цікавий, що відкинув теорію еволюції Дарвіна. 1973 року західний науковий світ урочисто відзначував 100-ліття смерті Агасіса.

Турботи за невилікуваною хворобою

Це стосується діяльності швайцарської лікарки Елізабети Росс-Кюблер, яка 31-літньою приїхала з Цюриху до Нью-Йорку в 1953 р., з титулом д-ра медицини та спеціалісткою в галузі нехатри. В своїй дослідній праці в ньюйоркських шпиталях та в університеті в Чикаго вона зайнялася щораз більше проблемами невилікуваної хвороби. Її дослідні праці, експериментальний характер останніх днів у житті людини привели її до поглядів, що їх вона в 1969 році виклала у своїй новій книжці під назвою "Про смерть і вмирання". Цей твір звернув на себе увагу захопленої публіки читачів. Курс на тему про смерть і вмирання з'явився в планах різних вишів у коледжах і університетах.

Так би мовити, через ні стала Елізабет Росс-Кюблер пошукуваною референткою для широкої публіки й телебачення цілої країни. Опираючись на своєму погляді, здобутому із своїх дослідів, вона захоплює слухачів своїми викладами з показом майбутніх візій про життя після смерті.

Як бачимо, швайцарці таки вклали свого творчого духа в розвій Америки.

Незабуття зустрічі з прем'єр-міністром УНР проф. Б. Мартосом

Саме в той час, коли на сторінці часопису "Свобода" від 20-го травня ц. р. появилася передова: "Проф. Борис Мартосові сповняється 97 років життя", — представники Церков, організацій та установ відіслали до Седан Грову. Н. Дж., щоб привітати ювілята, кол. прем'єр-міністра Української народної Республіки проф. Бориса Мартоса з днем його народження.

Організатори цієї зустрічі: Т-во Прихильників УНР в Ньюарку — Ірвінгтоні на провід церкви св. Вознесіння у Мейплуді, Н. Дж., голова парафіяльного уряду п. Л. Гусак на чолі з о. Іваном Наконечним, спільно з представниками різних організацій, установ та окремих осіб відіслали проф. Бориса Мартоса 20-го травня ц. р. у вечірніх годинах.

Відвідини відбулися у залі будинку для старших осіб "Нирсінг гом" в Седан Грові, де вже понад місяць часу перебував же хворий проф. Борис Мартос.

Інж. Тимків, в супроводі близької родини професора, п-і О. Чижик і п-і Мартос, на шпитальному візку привітали ювілята Б. Мартоса.

Ще в дверях залі проф. Б. Мартос зауважив багато його знайомих, і ніби розгубився, але тут же гірким співом "Професорі Борисе Мартосе Многая Літа" ввели його у коло знайомих і близьких йому людей.

За головним столом засіли: Ювілят Борис Мартос, духовні отці: настоятель церкви св. Тройці митрофорний протоієрей д-р Юрій Шумовський, настоятель церкви св. Вознесіння о. І. Наконечний, голова парафіяльного уряду інж. Л. Гусак з одного боку, та п-і Мартос і п-і О. Чижик та проводник вечора К. Степовий з другого боку. На залі засіли представники організацій та установ та всі ті, що прибули на цю зустріч.

Голова Т-ва Прихильників УНР п. Степовий, звернувшись до Ювілята, привітав його від імені Т-ва, до якого Ювілят належить довгі роки, та від себе і родини побажавши йому міцного й кріпкого здоров'я на многі літа. З черги голова парафіяльного уряду церкви св. Вознесіння інж. Л. Гусак привітав проф. Б. Мартоса від церкви, а учениця "Рідної Школи" Ганусі Почтар в народному строї піднесла йому китицю червоних рож.

Тут же Ювіляту проспівано "Многая Літа", що його започаткував диригент церковного хору П. Шварко.

Софія Темницька склала китицю чудових гляділ, привітавши ювілята від себе і родини та від 8-го Від. Союзу Українок. Вона ж теж передала привітання від несприятливих Софії Оленської і особистих лікарів Ювіляті святкування як і д-ра М. Оленського.

Ювілейне святкування почалося 6 год. 7-й Памі М. Шварко, С. Букшова і С. Темницька внесли ювілейний торт. Його прикрашено синьо-жовтими рожами з українським написом: "Многая Літа", подано також різне печиво та кава.

Перший кусок торта, що подала Софія Темницька проф. Б. Мартосу зустрінуто спідом "Многая Літа".

Під час перекуску він побачив. Від організації установ привітали Ювілята; М. Коць від централі Українських Кооператорів, д-р П. Богданський — від УЛТ, д-р С. Вороб від УЛТ-ПА й Конференції Української Центральної Академії Професійних Товариств, митр. прот. о. д-р Ю. Шумовський від української православної церкви св. Тройці в Ірвінгтоні, інж. І. Шабельський від Т-ва Абсолютів УТА і УТТ, п-і М. Шварко від себе і родини, п-і С. Букшова від Головної Управи Об'єднання Прихильників УНР і представників ВО Української Національної Ради, інж. В. Яворський від УВАН та інші.

В міжчасі К. Степовий, який проводив програмю вечора відчитав лист з привітання Я. Гайваса та передав привітання від несприятливих: проф. Ів. Гончаренка, хорунжого Армії УНР п. І. Заневича, поета М. Шербана, каторжанина П. Івченка, окрім цього багато присутніх представників організацій і установ, як: проф. С. Федоренко від Української Асоціації Університетських Професорів, І. Павленко від молодечої організації ОДУМ, М. Чайковський від філії УККА Ньюарк, Ірвінгтон та околиці, Б. Робах від Товариства Українських Промисловців та інші, які теж хотіли усно привітати Ювілята, однак із-за браку часу не забрали слова, а привітали його спільно мовним моголітством.

Окрім представників, були ще й інші особи, ті що з пошаною ставляться до Ювілята, як інж. З. Тимків та Л. Маурець, що забезпечували професора і його близьких — транспортом, а також п-і Чижик і п-і Мартос, в домі яких мешкав Ювілят, аж до часу, коли за рішенням лікарів, його на 97-му році життя і то тимчасово, примістили в будинку для старших осіб. Наприкінці, Ювілята привітав настоятель церкви св. Вознесіння в Мейплуді о. Іван Наконечний.

На всі привітання, що їх висказало багато присутніх, ювілят проф. Борис Мартос із зворушенням висловив своє слово.

"Я ніколи не сподівався, щоб так масово могли мої друзі і приятелі, представники різних організацій, знамі і незнамі для мене особі привітати мене з днем мого народження. Як приємно бачити людей, що несли на своїх плечах українську справу. Дивлячись на Вас, близьких моєму серцю, я бачу, що після мене ще будуть послідовники, і коли не Ви, то Ваші нащадки доведуть справу України до переможного кінця. (Гучні оплески). Ця зустріч залишиться для мене милою і приємною на все моє життя. Я сердечно дякую організаторам цієї зустрічі і всім тим, хто прийшов сьогодні сюди і привітав мене з днем мого народження. Нехай же Ваші мрії про Велику Україну здійсняться. (Оплески).

Настала тиша. Всі були наче зачаровані патрістичними словами, які виголосив 97-річний прем'єр-міністр УНР — проф. Борис Мартос.

По його виступі забрав слово настоятель церкви, один з організаторів цієї зустрічі о. Іван Наконечний, священник церкви св. Вознесіння, який поділював усім учасникам зустрічі та адміністрації санаторію в особі однієї з представниць П., за відпущення залі, для вшанування їхнього пацієнта — проф. Б. Мартоса. Ця мила зустріч принесла задоволення усім, що були на цьому вечорі, а в першу чергу самому Ювілятові, як він про це зазначив сам у своєму виступі.

Ще раз проспівано ювілятові "Многая Літа", а о. І. Наконечний прочитав молитву.

Зустріч закінчено відписано українською гимну — "Ще не вмерла України".

К. С.

В ЯЛТИ НЕМА ГЕЛІОФОНІСТА

Ялта. — Як велике досягнення, подають "Известия" з Москви з 17-го червня т. р. обставину, що в Ялті вже до ста інших міст СРСР можна телефонувати без посередництва телефоністів, а просто, набираючи потрібне число. В останньому часі на листу тх міст безпосередньо сполучення долучилися міста: Новгород, Нукус, Міколай, Мурманськ, Петрозаводськ і Вологда; але це автоматичне сполучення не поширюється на приватні телефони в помешканнях, — як виходить з газетного повідомлення, — а лише на "телефони-автомати міжміського зв'язку, установлені у всіх поштових відділах, голящих, сенаторів і навіть на паликах "Великої Ялти".

Степан Куропас

„КНИГА — МОРСЬКА ГЛИБИНА“...

УПРАВА ВІДДІЛУ ОБВУА — ЧІКАГО, ІЛЛ.

Сидять (зліва): Лев Чайковський — секретар, Лев Струк касир, Степан Куропас — голова, Наталія Лозинська — Товариський Суд, Вол. Тимчурок — Контрольна Комісія, Орест Гордінський — місто голова, Стояг (зліва): Ігнат Кутко — прапороносець, Богдан Гузар — прапороносець, Вол. Галушка — член Управи, Іван Савицький — прапороносець, Петро Гула — Конт. Комісія, Вол. Сорочак — член Управи, Петро Визинний — Контрольна Комісія, Мик. Драгомирецький — член Управи.

У травні ми відзначили 60-річчя смерті Івана Франка. Відзначували різно, в залежності від громад, їх величчя і людей, які знають глибини книг, людей, учасників програм святкувань. До Другої світової війни святкування роковин Франка складалася із вступного слова, хору і поезії — декламації. Не було промовців. У громадах мали глибоку книгу, людей, учасників програм святкувань. До Другої світової

війни святкування роковин Франка складалася із вступного слова, хору і поезії — декламації. Не було промовців. У громадах мали глибоку книгу, людей, учасників програм святкувань. До Другої світової

О. Б.

НА СВЯТІ ФРАНКА

Ходили всі на гріб Франка
Співати, кричати й молитись,
Важали тям його думи
По смерті зог приподобитись.

І нарікали на старе
І заскорузле покоління,
Що замість лауреатів для поета
Давало терня і каміня!

Була парада, що аж страх,
Якись студент мені шептає,
Зрадіє Франко десь в небесах,
Як ту парадю озглядає.

Мені здається, що Франко
Заплакав рівно, і в ту днину,
Яку лише таку й сьогодні
З небес він багить Україну.

Бо це сьогодні, як колись
Піонерів терням у нас віггають,
А всі боріє, поетів і теоріє
Камінням злочи обидують.

Ще крикунів у нас без ліку,
Ще є з патентом патріотки,
Є фразієти у нас від крику,
Але нема їх від роботи.

Ще горить дупіє легіони
У нас сьогодні прім веде,
Ще нині зрадник для мамони
Народ наш у ярмо веде.

Ще і сьогодні скрізь мініяли,
У драмі зграя напашарі,
Що спекулюють на ідеях,
Але нема каменярів.

Я був на того роду Святі, коли приїхав до Америки в 1926 р.

Та тепер не той час! Українські громади в ЗСА мають досить промовців, декламаторів, хористів. Українська преса має досить добрих робітників пера для вшанування Франка.

Наукове Товариство ім. Шевченка та Альонія Університету відбули наукову конференцію в приміщенні Українського Інституту Америки з 18-ма доповідями.

А ще інакше відзначили 60-річчя І. Франка, організації Державного Відродження України (ОДВУ).

У понеділок 31-го травня ц. р. в американській Дені Пам'яті на Оселі Ольжича в Лігавтоні, Па., відбулося посвячення будинку "Українського Виховно-Кулітурного Осередку. У відкритому каміновому будинку, ініціатор і фанатик справи Бак-Войчук зібрав велику масу "морської глибини", книг, журналів, газет, деякі з 1913 року. Во без знайшла, без книг, без вивчення глибоких думок Івана Франка, народ без держави не може ефективно ширити правду про Україну, Концерти, конференції добрі і потрібні, але вони переходять до історії, якщо про них хтось напише. Однак, бібліотека — це інша добра зброя. "Ішту зброю куя", — казав Іван Франко.

По Службі, Божій, яку відправив парох Менаду о. В. Левачинський, по його патрістичній глибокій змістом проповіді сотня людей з прапорами перейшла в процесії до будинку, де о. совітник Дашо посвятив Осередок в аснті о. В. Левачинського. Окрема імпреза концертного характеру заслуговує на окрему увагу. Громада Менаду довгі роки не була активна в громадському житті американської України. Був час, що громада загала, русини вони чи українці. Покійний Дмитро Капітула, лемко з Ясла, перерішив в користь України. Незвичайно релігійна громада завжди віддавала Богові, що Боже. Була там дуже активна священиця, як от о. Войків, який покінув священицтво, закінчив медичну і живе десь в пенсильванській лемківщині, остеронь від українців.

Парох о. В. Левачинський зацікавив 4-те вже покоління співом і танцями. В районі національна група Менаду є знама і серед американців. Пропам'ятний обід зібрав всю мельницьку еліту. Голова ОДВУ д-р Гнатюк привітав присутніх, а програвом промову виголосила імпрезова референтка Стефанія Букшова. Головна Радна УНСОУ з Бетлему Анна Гарас, свідка, що з річного засідання УНСОУ, вітала імпрезу іменем УНСОУ.

А в суботу, неділю і по-неділю 29, 30, 31-го травня нащадки пенсильванських лемків танцювали до піс до другої години при звуках оркестра "Дніпро".

КОМУНІСТИ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

над „мерцаріє“ — найманцями, як зневажливо називає ліберальна преса добровільців, що прибули з-поза моря до Англії боротися з комуністами. Гуманістичний англійський уряд вирішив навіть провести проти них відкритий судовий процес за поповнення ними „злочинів“. Іх є п'ятнадцять — два американці, десять англійців, два аргентинці, не вховуючи тих, кого розстріляло без суду. Кореспонденти заспокоюють читачів газет, що жорстокої карі для них не буде. Як заявив люксембурзький уряд після переможного закінчення громадянської війни має залучити в країні „дух згоди“. За цими словами криється бажання цього уряду навізати торгівельні зв'язки з Амери-

кою і Заходом, щоб за гроші ласих на зиск капіталістів латати зруйновану війною економіку і закріпити своє владне становище.

Згідно з „логікою“ англійських „судів“ треба було б судити всіх тих кубинських воєняків і старшин, які вчинили агресію в Англії і, не гребуючи ніякими засобами, накиннули місцево му населенню проти його волі комуністичний режим.

Такий самий судовий процес треба було б провести свого часу проти всіх членів так званих „інтернаціональних бригад“, проти експортів з СРСР чекістів, що в 1936-38 роках заливали кров'ю для Іспанії і без вуд винишували в підвалах Франції, проти советських летунів „добровільців“, що бомбардували еспанські міста. Про все це докладно пише в своїй книжці головний резидент НКВД в Іспанії Орлов, який, після того, як його відкликали до Москви, побоюючись Сталіна, втік за кордон.

На захист американських полонених вибирається з Америки навіть адвокат, щоб, спираючись на міжнародне право (!), боронити людей, які потребують не оборони, а, навпаки, гідні похвали, як ідеалісти, що готові битися за свободу всюди там, де їй загрожує небезпека.

І це характеристичний для наших часів факт: в англійській і французькій пресі заборонено було друкувати оголошення про набір добровільців до Англії. Такої заборони для тих, що в 1936-38 роках вибиралися до Іспанії, щоб пристати до „інтернаціональних бригад“ не було.

Відень вшанував великого Кобзаря

У суботу, 20-го березня ц. р. увечері в залі „Словенської Бесіди“ у Відні, заходами культурного Т-ва „Вуковина“, відбулися ширші сходня для вшанування пам'яті Тараса Шевченка.

Присутніх привітав голова культурного Т-ва „Вуковина“, Станіслав Буш, та відкрив офіційну програму, в центрі якої була доповідь „Національно-політичний світогляд Шевченка“. Сходня розпочали „Заповітом“, який присутні почули з магнетонної стрічки, як по-тім й інші пісні на слова Шевченка, що переплітались рефератом разом із декламаціями. Пісні на стрічку накрутив Любомир Мельничук. У програму ввійшли різні дек-

лямації, що їх частинно відчитала або зарецитувала шпільна молодь: Жданко Страх, Євген Гросс, Християн Марцінгер, Люба Шолдра, Роса Страх. Декламували й дорослі; молода учениця Ірина Мудрецька, Анна Цигусевич, в німецькому перекладі, та В. Ямиський. Офіційну частину сходня закінчено декламацією „Розрита могилка“ та піснею „Рече та стогне Дніпр широкій“. Голова культурного Т-ва „Вуковина“, Станіслав Буш відкрив неофіційну частину вечора, під час якої численні гості з вином і перекусом, що їм приготували пані з Т-ва, провели час у дружній гутірці.

Українець Тарас Базилюк — президентський стипендіст

Щовесня Відділ Освіти ЗСА вибирає 500 найкращих студентів з-поміж понад трьох мільйонів середньошкільних в інших країнах. Ви, Пуерто Ріко й американських студентів, замешканих в інших країнах. З тих 500 середньошкільників спеціальна комісія, призначена Президентом, на основі академічних успіхів, загальних кваліфікацій і виконаних додаткових завдань вибирає 121-го президентських стипендістів. Їх називають найвидатнішими молодими людьми Америки. На запрошення Президента ЗСА всі вони, маючи оплачений переліз, перебувають, з'їжджаються до Вашингтону відвідати державні установи та зустрітися з визначними особами, включно з Президентом. Завершується ця подія врученням Президентських Медалей та бенкетом.

Серед цюгоричних 500 градуантів, а відтак і серед 121 президентських стипендістів знаходиться і наш український градуант із Меріленду, 17-тиричний Тарас Базилюк — син Миколи та Антоніни Базилюків. Здається, це вперше в Америці українське середньошкільне досягнення такого верхнього! Про Тарасовий успіх

писалося в багатьох американських газетах.

Протягом всього свого навчання Тарас був визначним студентом Рік-у-рік його ім'я було на листі дека. Школу Українознавства він закінчив також із відзначенням.

Хоча Тарас не вважає математику своїм найсильнішим предметом, проте минулого року він одержав нагороду від Т-ва Інженерів при Корнельському університеті за „високу здібність і винахідливість застосування точних наук“.

Тарас ніколи не обмежувався тільки до академічної діяльності. З дитячих літ він грав на скрипці, розпочавши перші лекції музики у проф. Володимира Цісика. Останньо Тарас був членом місцевих музичальних гуртків і протягом трьох років грав першу скрипку в шкільній оркестрі.

Добрий атлет, Тарас бере участь у шкільній тенісній команді, яка торік виграла чемпіонат своєї Діації.

Молодий студент виробує свої сили і в творчості. Взявши до уваги Тарасові здібності до слова, середня школа вибрала його написати і виголосити цюгоричну промову до градуантів. Ще одне, незвичайне Тарасове зайняття — це лізання з високих гір (до 1500 футів) на власноручно зроблених крилах.

Після закінчення середньої школи Тарас буде студіювати історію, літературу та філософію в Гарвардському університеті, а після того сподівається вступити в Гарвардську Школу Права.

Після закінчення середньої школи Тарас буде студіювати історію, літературу та філософію в Гарвардському університеті, а після того сподівається вступити в Гарвардську Школу Права.

М. Шербак

БАНДУРИ ДЗВЕНЯТЬ...

Нью Йорк (О.П.). — Колишнє, ми асоціювали бандури із старим кобзарем, Шевченком, „перебендею“, чи Волохом із „Гайдамаків“. Пригадуємо, яку сенсацію викликав у Львові наймолодший китайський юнак, учасник славетної Капелі Бандуристів.

Але ж у наш час бандура стала не лиш символічним музичним інструментом у руках старих, сліпих співиць козацької бузальщини. Між іншим, і співиць тих уже мабуть небагато, лишилися. За свідченням Леоніда Плюща, в 30-ті роки, в Харкові розстрілювали понад двісті отих сліпих козацьких барів за їх націоналізм.

Нині бандуру адоптувало як національний інструмент молоде покоління. І дивним дивом сталося, як якраз там, де молоді, начебто, „не наша“ й відчужена, на північно-американському континенті, в країні вчорашнього „перетоплюючого казана“ й нинішніх молодечих бунтів проти традиції.

Це поєднання старої козацької, кобзарської традиції з молодими українськими американського народження й хову робить незвичайне, пряме потрясання враження. Як часто бачимо їх — отих молодих, замашних юнаків з довгими по-модному чупринами в козацьких жупанах і чарівні, стрункі постаті дівчат, яких так „до лиця“ в полтавському народному костюмі. А в усіх їх у руках — „мамайська“ бандура, на вигляд трохи екзотичний і трудний, багатострунний інструмент, який проте так чудово передає звук і настрої української пісні — народної, історичної, чи повстанської.

Але грають на бандурі й молодші й зовсім молоденькі мистці. От минулої середи, 16 червня, я був свідком такого молодіжного концерту — закінчення шкільного ро-

ку в Школі Кобзарського о. Сергія Кіндзеряного - Пастухова. В невеличкій, але чепульній залі ньюйоркського Платостового Дому зібралось три десятки дівчат і хлопців, одні із кращих наших молодих мистецьких ансамблів. Слухачів і глядачів стосовно небагато, але ж це була особливо вдячна публіка — здібніша батьків молодих кобзарів, які разом із дітьми своїми переживали кожну музичну точку вечора. В залі були й представники ньюйоркських і центральних наших громадських і мистецьких установ, а між ними — метушливий і енергійний Микола Чорний, адміністратор Школи й справжній „душа“ цієї імпрези й цього ансамблю (це не во тнів о. Сергія прекрасному педагогові й диригентові).

Програму концерту Школи було поставлено з чисто музичного боку, співали й гуртели тільки гості, дорослі й професійні співаки й представники установ. А учні тільки грали — але як грали! Їх тридцять бандур звучало як один інструмент, чи знову як своєрідна кобзарська симфонічна оркестра. „Не було ані одної фальшивої ноти“, як факхово заважила Л. Калина Чіка-Андрієв, представник ньюйоркського УМІ.

Не буду тут перелічувати всіх точок програми, згадаю тільки те, що мені винайтовно сподобалося: „Тихо над річкою“ (солістка Валя Жил-Наливака), „Козацький марш („Ой на горі“ — соліст Ле в Рейнарочі), „Карпатський етюд“ — композиція й виконання молоденького соліста, Івася Лехіцького, „Туга“ — оригінальна композиція о. Пастухова у виконанні кобзарського квартету. Це був дійсно приємний репертуар. Він залишив у нас іскру довіри й оптимізму, яких так потрібно нам на протязі сірих і сумних стандартів американських буднів.

УКРАЇНЬСЬКА ВИСТАВКА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

д., кераміка, писанки, вишивки, килими, різьби й інкрустації тощо. Окрему увагу звертають дві по мистецьки оформлені мапи України з етнографічним розміщенням писанок та народних строїв. Слід підкреслити, що до успіху виставки причинилися, випозичаючи свої експонати, такі особи та інституції: Леся Бервецька, Марія Мазур, Марія Хомина, Ірина Прончак, Евдокія й Дмитро Сороханюк, Дмитро Ткачук, підприємство п. Ганусей, Український Базар та Сестри Васильяни з Мейнор Джуніор Коледжу в Дженкінтавіні.

Виставку фільмували репортери телевізійної станції ч. 6 та уривки із того були показані на телевізії в неділю в 11-й год. вечора.

Виставку можна відвідувати кожного дня, за винятком понеділків, через 6 тижнів від 20-го червня по 30-го липня в будинку Болч Інституту при 18 Півд. 7-й вул. (другий будинок при 7-й вулиці на південь від Маркет вул.) в будні дні: від 10-ої год. ранку до 5.30 по пол., а в неділі від 1-ої до 5-ої год. по пол.

Виставку відвідус й подивляться багато американських гостей. Варто б було, щоб і значне число українських відвідувачів підтвердило своє зацікавлення й гордість свого народного культурного багатства.

Об'єднані парафіяльні хори...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Центрального Евхаристійного Комітету буде виготовлений кольорово-звук о в й фільм Божественних Літургій, які будуть відслужені з суботу 7-го серпня ц. р. о. 10-го 10-й перед полуднем в соборі при Френклін вулиці в й в години 5-й по полудні цього ж дня на стадіоні Ветеранів.

В часі згаданих Божественних Літургій співатимуть наші об'єднані хори. Завданням і заслугою цього об'єднаного хору, який виступить в числі 320 осіб, буде репрезентувати красу нашого обряду й скарби нашого релігійного мистецтва. Об'єднаним хором диригуватиме О. сип Лупань. На засіданні устійнено ряд справ, а саме:

транспорт, строї, квитки вступу для хористів, влаштування голосникової системи, спільні проби хорів, реєстр всіх співаків для архіву Евхаристійного Комітету нашої Митрополії тощо. Одногосло-мусно рішено продовжувати працю об'єднаних хорів, задержати це об'єднання й стати мистецьку цілість. Це дасть змогу плекати наше хороше мистецтво, а в майбутньому влаштувати величаві концерти наших ко-лод або псалмів. Владика, що є сентузістом цієї справи, заохотив установити сталу комісію, яку очолив Юрій Гаврилів. Комісія має опрацювати організаційну схему й правильний для хорів.

В Парижі вчорашнє...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Америки. Після цього говорив Владика Мстислав, потім президент М. Лівинський і представник СУМ Петро Мозелюк. На панакхиді був присутній представник польського екзильного уряду в Лондоні і представник грузинів, був міністер Цінцадзе. Вечером того дня відбулася спільна вечеря-зустріч в готелі Лютеція, на якій був присутній президент М. Лівинський, голова ВО УНРади

Громада в Йонкерсі вшанувала матерів

Осередок СУМА в Йонкерсі влаштував Свято Матері, яке відбулося в неділю, 9-го травня в Українському Народному Домі. Зійшлися численні матері, ба-тьки, багато молоді, щоб віддати поклін матерям. Промову, присвячену матерям — символів українських родин, матерям — виховницям і Матерям — страдальницям на протязі нашої історії — виголосив головний виховник при Осередку п. Бурчак, він рівночасно провадив цілою програмою свята.

В мистецькій частині діти різного віку, своїми виступами звеличували дорого матерів. Були збірні і поодинокі деклямації.

Виступали танцювальні гуртки юних сумівців під мистецьким керівництвом В. Оздейчука і під звуки акордеону, на якому при-грава старший сумівець Я. Палишко — під рясні оплески. Деклямували маленькі „цвіркуни“. Секстет юнаків співали три пісні, які приготували з ними М. Кокониска, акомпанювала Леся Шур (Кіцюк). Поставлено сценку „Надзвичайні Гості“, що її приготувала виховниця М. Закопирі.

Користаючи із погоди Свята Матері і 25-ліття Осередку, головний виховник М. Бурчак, коротким словом віддав окрему пошану матерям — виховницям при Осередку, які поза своїми родинними обов'язками при-чують час виховати моло-ді. До них він зарахував На-

талку Невмержицьку, кол-буляну Осерецьку, Марійку Закопирі і Лідію Вой Нельсон (Вабуківську) теперішніх виховниць. Окреме при-шлись численні матері, ба-тьки, багато молоді, щоб віддати поклін матерям. Промову, присвячену матерям — символів українських родин, матерям — виховницям і Матерям — страдальницям на протязі нашої історії — виголосив головний виховник при Осередку п. Бурчак, він рівночасно провадив цілою програмою свята.

Після мистецької програми, в довший залі відбулося прийняття, яким займалися і приготували старші юначки. До заставлених столів, прикрашених квітами, засіли матері, а при одному з них — члени Управи і окремі гості. Кріпкого здоров'я побажала матерям сумівка Д. Оздейчук, а всі сумівки заспівали гімне моголістству. Так розпочалося прийняття, яке тривало досить довго. Дружні розмови, опісля співи заповнили залю.

Варто було б такі імпрези влаштувати частіше, відкриваючи молодим нагоду поспікуватися своїми мистецькими здібностями, це ж буде запорукою, що жит-тя української громади буд-дуть продовжувати ряди молодечих організацій, які зростають при добрій ви-ховній праці виховників Школи Українознавства, то-ді і є надія, що з цих рядів молоді колись виростуть но-ві громадські діячі.

Н. Н.

Пам'яті Лідусі Ковальчук

Іноді стаєш зовсім безпо-радним і дивуєшся як багато значайна людина може пере-нести горя... Та, мабуть, усе має свою доцільність у роз-порядженні Провидіння і людині не залишається ніщо інше, як прийняти це рішен-ня в покорі.

Надія Ковальчук з Юрчу-ків приїхала до Канади в 1958 році. Швидко вона по-знайомилася з близькою собі людиною і вона одружилася. Описалася народилася доня Лідуся й, здавалося, життя по-пливе своїм руслом... Побож-не, патрістичне подорожжя працювало в СУМі, в церков-них організаціях і всюди бра-ли доно з собою. Дитина ви-ховувалася в релігійному й національному дусі, говори-ла вдома й з подругами ли-ше українською мовою.

Та Господь рішив інакше. У 1971 р., коли Лідусі мину-ло ледве 11 років, помер ба-тько. Мати докладала стар-рань, щоб дитині нічого не бракувало, щоб доня якнай-менше відчувала втрату найдо-рожчого батька. Довелось працювати, тяжко, щоб дитина почувалася як інші ді-ти. Дівчинка добре вчилася, а в Школі Українознавства була однією із найкращих.

Два роки тому Лідуся у невнинному випадку зламала ногу. Перейшла дія операції, та все таки її не покращало. Описалася прийшла ще одна не-дуга, ще одна операція, а ра-діше дві, бо ногу ще третій раз треба було оперувати. По операції жовчевих каме-нів настали комплікації.

Незагогому рапу відкривали ще два рази. Наступали кри-тичні часи. У страшний му-ках її забрали до лікарні під особливу опіку. Відна мати й вночі перебувала в шпита-лі, не могла залишити доні без материнської опіки. Для

28-го лютого, здавалося стан-хворі покаркала. Мати пер-ший раз рішила заночува-ти вдома... Вночі збудив її телефон... біда мати по-чула вістку, що її доня не живе.

Давно мешканці Судбури не переживали такого пору-шення. У похороні взяли участь дуже багато людей, навіть такі, що менше знали Покійну. Плач стрясав залами похоронного заведення, а опісля церкви Покрови Пресвятої Богородиці. Най-більше враження справила молитва під час Панахиди, що її провів о. кирилошин П. Прийма, який створив її спеціально для Покійної, знаючи її побожне життя і глибоку віру. Службу Богу відслужив о. крл. Т. Прийма, до Панахиди в церкві станув ще й о. сотрудник, М. Балагуш.

Багато людей прийшло на тризну. Господарем був довголітній приятель родин, С. Стасюк. Промовлячи, згадували Покійну, подаючи їй, як приклад до наслідуван-ня іншим — господарю цієї сумної зустрічі, О. Т. Прийма, Тамара Шреатів, голова УКУ; від родини склав по-дачу брат нещасливої мате-рі, Я. Юрчук. Трагедія бідної матери це довго не призабу-деться серед людей українсь-кої громади в Судбури.

С. С.

БАТЬКИ! Запам'ятайте замо-лу ваича дітей з найстер-шою, найбільшою й найба-гатішою українською наці-ональною установою, якою є будинок, в нашій громаді Український Народний Со-юз, щоб запам'ятати ім кра-щу і вічному світі нового сві-домого члена!

Замість квітків на сівку могли

сл. п. РОМАНА КУПЧЕНКО

складсько 25.00 доларів

на Фонд В-ва „Червона Калина“

Юрій і Анна ЛОПАТИНСЬКІ

В ДВАНДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ

мого Найдорожчого МУЖА

бл. п. Проф.

АТАНАЗІЯ МІДЛЯКА

буде відправлена

ЗАУПОКИНА СЛУЖБА БОЖА

З ПАРАСТАСОМ

у суботу, 26 червня 1976 року

о год. 8:30 рано

в Церкві св. Юра

в НЮ ЙОРКУ, Н. Й. (7-ма вулиця)

про що повідомляє і запрошує Родичи, Приятелі і Знайоми дружина МАРТА МІДЛЯК

ДІТИ МАЛЮНТЕ!

64 Відділ США X ВИСТАВКА

відбудеться в жовтні 1976 р.

ДОПОВНЕННЯ

В СИМПОЗИУМІ

для відзначення 200-річчя ЗСА і 100-річчя Українського Поселення в ЗСА, яке то Симпозіум відбудеться

25-го червня 1976 року в Католицькому Університеті Америки у Вашингтоні ДОПОВІДЬ про „Причини Української Православної Церкви до розвитку української спільноти в ЗСА“

о. проф. д-р ФРАНКО ІСТОЧИН

декан Центру Православної Семінарії в Вані Вруку.

З днем 3-го ЛІПНЯ буде відкрита в МОТЕЛЮ „КСЕНЯ“ в ГАНТЕРІ

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ

Едварда Козака
Юрія Козака
та Яреми Козака

Виставка триватиме до кінця вакаційного сезону.

Подяка

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

висловлює цією дорогою глибоку вдячність

ПАНСТВУ

Лесі і Петрові Ковалевим

за незвичайно щедрі дар на стипендійний фонд СУА у сумі 4,312.52 дол.

Це не перший дар, який вони зложили на культурні і громадські цілі, не вперше теж віддалили вони свої фонди, призначені на культурні цілі, під опіку СУА. Маємо тут на думці фундацію І. Ковалевих, призначену на літературні конкурси, засновану ще у 1967 році.

Союз Українок Америки, складаючи подяку від себе та від імені тих, які користатимуться стипендіями уфундованих І. П. Лесю і Петром Ковалевими висловлює ім слова своєї глибокої пошани і вдячності.

ГОЛОВНА УПРАВА

СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

9-9125

Український Золотий Хрест

власнотворс в місяцях ЛІПНІ і СЕРПНІ

на Оселі ім. О. Ольжича

в ЛІГАТОНІ, Па.

ЛІТНІ ТАБОРИ УЗХ

для дітей і молоді у віці від 6 до 15 років

Молодь матиме змогу провести свої літні вакації у своєму рідному середовищі під доглядом досвідчених виховників, серед здорові і прекрасної підліткової околиці Поконо. Нові спортивні площі — теніс, відбавка і т. п. В часі таборів кожної неділі Богослуження в каплиці оселі.

Відкриття Літніх Таборів УЗХ в НЕДІЛЮ, 27-го ЧЕРВНЯ 1976 р.

Адреса табору:

UKRAINIAN GOLD CROSS CHILDREN'S CAMP

R.D. 2, Lehighton, Pa. 18235. Тел.: (215) 377-4621

Інформації і заохощення:

UKRAINIAN GOLD CROSS

5129 N. 16th St., Philadelphia, Pa. 19141

Тел.: (215) DA 9-9125

Оселя ім. О. Ольжича має до винайму гарні кімнати з окремими лазнями. Здорові і смачне прохарчування.

Кожної суботи ЗАБАВА з ТАБІЛЯМИ при звуках добри-ної оркестри.

ВИХОВНА КОМІСІЯ СУА

ВИДАЛА КАЗОЧКИ ДЛЯ ДІТЕЙ П. Н.

„Цілий світ — велика школа“

награві на ленті в касетках, у виконанні арт. КАТЕ-

РІНИ БРАУН-КРИВУЛЬСЬКОЇ. Муз. оформлення М.

ПІСОВСЬКОЇ, мист. оформлення Е. КОЗАКА.

Ціна 5 дол. При замовленні 10 або більше касеток ціна

4 дол. Замовлення слати на адресу Головної Управи

СУА:

